

GERMA AGUIERNA

L'1 de gener de 2008, Xipre i Malta s'incorporaran al mapa de l'euro. Des que es va implantar la moneda única, han conviscut dues percepcions teòricament oposades: l'oficial, que en lloa els avantatges, i la del ciutadà, que ho troba tot molt més car. Què ha passat en aquests primers anys de vida?

Dues versions sobre la vida de la moneda única

“L'entrada a l'eurozona de Xipre i Malta és una fita històrica. Quan vam començar a negociar la creació de la unió monetària, tots ens pensàvem que s'hi afegirien uns set o vuit països, potser menys. I el gener de 2008 ja serem quinze països que compartirem un destí. N'estic molt impressionat.” Ho deia Jean Claude Trichet, president del Banc Central Europeu, dies abans de celebrar-se a Brussel·les un acte festiu per donar la benvinguda a Xipre i Malta a l'eurozona. Per poder adherir-se a l'euro, un país de la UE ha de

complir un seguit de criteris establerts al tractat sobre dèficit i deute, estabilitat de preus, estabilitat en el tipus de canvi respecte a l'euro i convergència dels tipus d'interès a llarg termini. A més, és clar, el marc legal de l'estat ha de ser plenament compatible amb el tractat.

L'executiu comunitari considera que tots dos països han assolit un “alt grau de convergència econòmica sostenible” amb els estats que comparteixen la moneda única. Així i tot, el Banc Central Europeu, amb seu a Frankfurt, ha advertit que la possible reunifica-

ció de Xipre “podria plantejar nous desafiaments de caràcter estructural i pressupostari”.

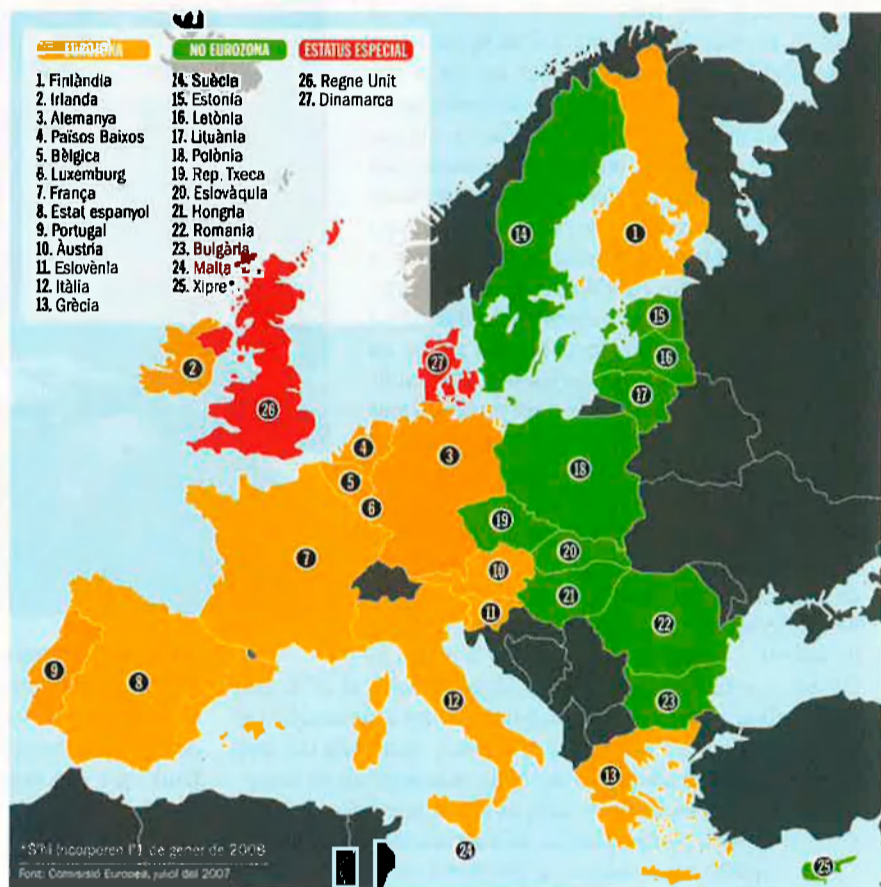
Cara i creu. Sigui com sigui, l'euro ja fa gairebé sis anys que circula per les butxaques de 318 milions d'europeus, i no s'ha pogut despenjar del tot de l'etiqueta de car: la percepció del 68% dels europeus, segons una estadística recent de l'Eurostat, és que els preus s'han encarat massa d'ençà de 2002. Entre els avantatges de pertànyer a l'eurozona, segons el comissari d'Afers Econòmics i Monetaris, Joaquín Almunia, es destaquen “la reducció de la inflació i dels tipus d'interès, la millora dels tipus de canvi i l'estabilització dels mercats, la facilitat i l'abaratiment dels viatges i la transparència en els preus”. Tanmateix, aquesta colla d'avantatges no convenç ni el Regne Unit ni Dinamarca, que s'estimen més de mirar-s'ho de fora estant, gaudint de certs avantatges de la unió econòmica però mantenint la divisa pròpia. És el privilegi que els va atorgar el Tractat de Maastricht, en vigor des del novembre de 1993, amb les anomenades clàusules *opt-out*. I ben pocs confien que aquests anys vinents els anglesos canviïn la seva moneda per l'euro. Un alt càrrec del Banc Central Europeu assegura que no té cap esperança que el 2014, quan expirarà la seva tasca al BCE, el Regne Unit s'hi hagi associat.

Per contra, les xifres obliguen a matissar les virtuts de l'euro en alguns casos. Les dades ofertes per Brussel·les assenyalen que l'estat espanyol es consolida com l'indret on han crescut més els preus des de 2002 –l'IPC hi ha pujat d'1,1 punts per sobre de la mitjana comunitària (2,2%), i a Catalunya encara més–, sobretot a causa del preu de l'habitatge, els aliments i els carburants. En conjunt, des de 2002 els preus a l'eurozona s'han apujat una mitjana de l'1,9%, mentre que a l'estat espanyol aquesta mitjana s'ha disparat fins al 4%.

Per a fer-nos-en una idea, l'endemà de posar en circulació l'euro, una ampolla de dos litres de Coca-Cola costava 0,77 euros (125 pessetes), 1,36 euros al Regne Unit, 1,02 euros a França i 1,57 euros a Alemanya. Cinc anys després, els preus són, aproxima-

Unió Europea i Eurozona

■ Estats membres integrants de l'Eurozona ■ Estats membres que no formen part de l'Eurozona ■ Estats membres que no formen part de l'Eurozona però tenen un estatus especial

dament, 1,40; 1,55; 1,40; i 1,80 euros respectivament. Com podem veure, el preu a l'estat espanyol gairebé s'ha duplicat, mentre que als altres països també ha augmentat substancialment, però ni de bon tros tant.

Cap a la consolidació fiscal. El 2007, quan França i Alemanya han pogut eixugar el dèficit públic i només Hongria es troba al límit del dèficit permès per a mantenir l'estabilitat, Brussel·les considera que ha arribat l'hora de la consolidació fiscal de la zona euro.

L'intent fracassat de crear una constitució europea, que finalment ha acabat en un tractat, no ha de ser impediment per a aquesta consolidació fiscal. Segons un alt dirigent de la Comissió Europea, “amb el Tractat de Maastricht, en vigor des del novembre de 1993, ja es van establir el 80% dels aspectes que interessen des del punt de vista de la política econòmica i financera que

avui necessitem. Per tant, les diferències entre un tractat i una constitució són més aviat polítiques i de simbologia, però no pas econòmiques”.

En aquests anys vinents, doncs, els objectius bàsics respecte a l'euro són, en primer lloc, engrandir la unió monetària amb els països més petits que s'han incorporat de poc a la UE, per impulsar una reforma estructural de les finances públiques. I, segonament, continuar centrant-se en el control de la inflació i dels tipus d'interès. Pel que fa als països amb més potència econòmica que no formen part de l'eurozona, Brussel·les no preveu moviments ni de Suècia, ni de Dinamarca ni del Regne Unit.

Tot s'ha encarat? A parer dels ciutadans, sí. Però, segons la Comissió Europea, els increments excessius es limiten a sectors determinats i a casos d'abús de posició de mercat: “L'increment inusual de preus afecta un petit nombre

El doctor Trichet passa consulta al banc de l'euro

El president del Banc Central Europeu, el francès Jean-Claude Trichet, rebia la premsa a la seu del BCE, el dia 5 de juliol, per fer la tradicional diagnosi de la marxa de l'economia de la zona euro i per confirmar allò que ja era previsible: que a curt termini es mantenen els tipus d'interès al 4%. Però Trichet va advertir que "hi ha indicis clars" de riscos a l'alça per a l'estabilitat dels preus a termini mitjà i llarg, a causa de l'augment continu de la massa monetària i del crèdit. Una circumstància que deixa la porta oberta a una nova pujada abans de final d'any, segons com evolucionin els indicadors macroeconòmics. Trichet va confirmar que l'activitat econòmica el segon semestre evoluciona favorablement i creix a un ritme sostingut, i va explicar que "si assegurem l'estabilitat dels preus, ens assegurem un creixement sostenible de l'economia i de la creació de llocs de treball. De fet, durant l'any passat, a l'eurozona es van crear dos milions de llocs de treball, i l'abril de 2007 la taxa d'atur a la UE es va reduir fins el 7,1%. En aquest sentit, el BCE farà una vigilància estricta per assegurar que no s'acompleixi el risc a l'alça per a l'estabilitat dels preus més enllà del mig termini". Per a Trichet, el risc d'augment de preus és degut, sobretot, a factors externs, com és ara la pressió en el preu del petroli i, en conseqüència, dels productes derivats. Tot i l'optimisme moderat, el president del BCE va voler

fer notar la necessitat que tots els països respectin el pacte d'estabilitat i creixement econòmic, "i evitin els errors que alguns governs van cometre en el passat", en referència a Alemanya, França, Grècia, els Països Baixos i el Regne Unit, que van tancar l'any 2003 amb dèficits superiors al 3% del PIB.

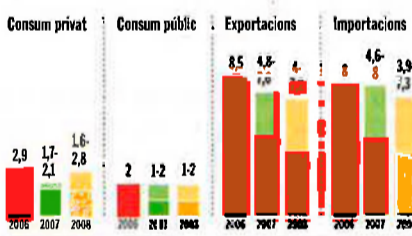
G. A.
Frankfurt

de productes de consum habitual. Cada dia, determinen la nostra percepció del l'augment de preus les petites compres, més que no pas aquells productes poc freqüents." En posa d'exemple alguns restaurants, cafeteries i perruqueries, que han pujat notablement els preus, igual com el sector de l'oci, els cotxes i les reparacions de la llar. Aquests augments es concentren en l'àmbit local, on hi ha poca competència. Segons l'anàlisi que en fa Brussel·les, alguns sectors ho han aprofitat per a pujar substancialment els preus amb l'entrada en vigor de l'euro.

Per contra, molts més preus, segons la Comissió, romanen estables. Fins i tot, els productes manufacturats, com ara els ordinadors, el material fotogràfic i els equipaments de so, es continuen abaratint, car la tecnologia esdevé cada vegada més accessible al gran públic. Tot plegat, defensa la Comissió, "té un efecte limitat en el cost

Projeccions macroeconòmiques de la zona euro

Increment o descens percentual respecte a l'any anterior.

Font: Banc Central Europeu

de vida total dels ciutadans que tenen l'euro", de manera que l'entrada en vigor de la moneda única ha produït "més beneficis que no pas perjudicis" a les butxaques dels consumidors. Però el fet és que ben poques vegades les institucions financeres i monetàries es fiquen a la pell del consumidor, i les anàlisis sobre l'evolució de l'euro es fonamenten bàsicament en la inflació, els tipus d'interès i el canvi respecte al

dòlar. Amb tot, la Comissió Europea i les autoritats estatals, des del primer moment, van prendre mesures perquè la conversió dels preus de les antigues monedes a l'euro fos com més exacta millor i s'evitessin abusos. I ho van fer treballant amb els bancs centrals, les organitzacions de consumidors i la indústria. Paral·lelament, els organismes competents disposen d'eines de control de l'evolució dels preus a tots els estats, i alerten dels abusos que es cometin a tots els sectors.

Percepció o realitat, el fet cert és que l'estat espanyol, de moment, no ha sabut –o no ha pogut– acostar-se als paràmetres més interessants de la unió econòmica i monetària, com ara el control de la inflació i de l'increment dels preus, que continuen essent dos problemes no gens negligibles.

Gemma Aguilera
Brussel·les